

# **Presentació del rector sobre la reestructuració departamental de la UPC. Claustre Universitari, 16/12/2014**

## **Introducció.**

1. 30 anys de departaments que han ajudat a articular la UPC a partir d'una estructura matricial centres/departaments.

2. Han servit per incrementar la recerca a la Universitat i per homogeneïtzar els nivells d'activitat acadèmica entre els seus centres.

No han estat només els departaments qui ho ha aconseguit; també hi han ajudat primer les habilitacions i després les acreditacions. Tanmateix, aquesta feina ja s'havia començat quan es va iniciar l'estructura departamental.

3. A l'inici es varen crear, sobretot, departaments horitzontals (és a dir, que abastaven més d'un centre), i que varen actuar realment com a tals. També se'n varen crear amb nom + etiqueta per diferenciar la mateixa disciplina en diferent àmbit (Física Aplicada i Física i Enginyeria Nuclear; Matemàtica Aplicada 1 a 4; Arquitectura de Computadors i Enginyeria Telemàtica).

Són multiplicitats que actualment perden sentit des del punt de vista de la globalitat i de la necessitat d'articular un sistema més àgil i flexible per fer front als reptes de futur.

Igualment es varen crear amb nom + etiqueta per diferenciar la mateixa temàtica però en el marc d'una escola tècnica o superior (Construcció Arquitectònica 1 i 2; Expressió Gràfica a l'Arquitectura 1 i 2).

Després de 30 anys, les nostres escoles ja no es distingeixen entre tècniques i superiors, però fins ara hem mantingut les diferències en els departaments.

Creiem que ja és hora d'eliminar aquestes etiquetes.

4. Plantegem una nova estructura departamental basada en

4a. departaments transversals, que donen servei a diferents àmbits de la Universitat.

4b. departaments per àmbits definits seguint un model habitual a les universitats de recerca.

## **El mapa.**

Per salvar les multiplicitats a les que feia referència, la nostra proposta contempla un departament de Física, un de Matemàtiques, un que reintegra Enginyeria de Serveis i Sistemes d'Informació (ESSI) a Ciències de la Computació (CS, l'antic Llenguatges i Sistemes Informàtics, LSI) i un de nou que uneix Arquitectura de Computadors i Enginyeria Telemàtica i que es podria denominar Enginyeria de Computadors i Xarxes (i no el nom que apareix al document).

D'altra banda, la proposta preveu un Departament de Tecnologia de l'Arquitectura i l'Edificació i un altre d'Expressió Gràfica. Canvis que van en la línia de superar la distinció entre escoles tècniques i superiors.

Pel que fa a aquells departaments vinculats a grans àmbits, proposem la creació d'un d'Enginyeria Civil i Ambiental i un altre d'Enginyeria Mecànica.

En aquesta mateixa línia, ens havíem plantejat un departament unió d'Enginyeria Elèctrica (EE) i la part industrial d'Enginyeria Electrònica (EEL) i Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial (ESAI). La proposta resultant implicava el desmembrament dels dos darrers departaments i després de valorar-ne la transversalitat i l'opinió manifestada per les seves direccions, ho hem descartat (cal fer notar que s'ha de rectificar el document incorporant EEL als departaments transversals).

Tampoc es proposen canvis en els següents departaments de caire transversal: Organització d'Empreses (OE) i Estadística i Investigació Operativa (EIO). En el segon cas s'ha descartat la unió amb Matemàtiques perquè resultaria un departament amb més de 225 PDI permanent. Cal tenir present que seria el més gran pel que fa a nombre de PDI permanent i que estaria molt per sobre del següent, amb 125.

Els altres departaments per als quals no es proposen canvis compleixen el criteri d'estar associat a titulació i són els següents: Enginyeria Química (EQ), Ciència de Materials i Enginyeria Metal·lúrgica (CMEM), Enginyeria Elèctrica (EE), Teoria del Senyal i Comunicacions (TSC), Projectes Arquitectònics (PA), Urbanisme i Ordenació del Territori (UOT),

Ciència i Enginyeria Nàutiques (CEN), Òptica i Optometria (OO) i Enginyeria Agroalimentària i Biotecnologia (EAB).

Proposem mantenir un departament de caire humanístic a partir de l'actual Composició Arquitectònica (CA), en el qual es pot incloure professorat d'història de la ciència i la tecnologia (ETSEIB, ETSECCPB), de filologia anglesa (ara a Projectes d'Enginyeria) i assignat a centre (EPSVG).

A l'EPSEM hi ha actualment dos petits departaments que només fan docència en aquesta escola: Enginyeria Minera i Recursos Naturals (EMRN) i Disseny i Programació de Sistemes Electrònics (DIPSE). La proposta és unir-los en un de sol que també podria incorporar professorat d'altres petites seccions del centre per tal concentrar els esforços en capgirar el moment delicat que travessa l'escola de Manresa.

També es proposa que l'actual Departament d'Enginyeria Tèxtil i Paperera s'uneixi com a entitat específica a algun departament de l'àmbit industrial per fer un nou departament. Hem tingut en compte que malgrat que se li podria aplicar el criteri de tenir una titulació associada, seria poc viable en el dibuix global d'Universitat que es planteja tant per la seva molt reduïda dimensió com per la manca de recanvi generacional de la plantilla. El departament amb qui es faria aquesta unió es concretaria a partir de la iniciativa del professorat involucrat.

En el cas del Departament de Projectes a l'Enginyeria la situació és semblant pel que fa a la dimensió, més encara si es té en compte que una part del seu professorat correspon a filologia anglesa. D'aquí que la proposta sigui també la integració com a una entitat específica en un altre departament, que es concretaria a partir de la iniciativa del professorat involucrat.

El professorat estrictament d'Enginyeria Aeronàutica està actualment adscrit només a un centre (EETAC i ETSEIAT). Creiem que ha de formar part d'un únic departament. Després d'analitzar i valorar amb ell diferents possibilitats, l'opció de consens és incorporar-lo com a una entitat específica als departaments de física i constituir un nou departament de Física i Enginyeria Aeronàutica i Nuclear.

Cal destacar que aquest mapa presenta departaments transversals o per àmbit, fet que ens permet seguir tenint una matriu centres/departaments ben travada i un cert grau d'homogeneïtat a la Universitat.

### **Els problemes resolts amb el nou mapa.**

- **Viabilitat** d'alguns dels departaments actuals que es veu compromesa per la manca de prou PDI permanent (fins i tot legalment és inviable), la falta de recanvi generacional o un percentatge excessiu de professorat a temps parcial. Situacions totes elles que es donen ara en algunes unitats, però que a mig termini es generalitzaran a moltes altres.
- **Anquilosament** d'un model que presenta disfuncions com ja heu vist en el que he exposat prèviament i que dificulta un funcionament àgil, flexible i dinàmic de la Universitat.
- **Disseny fi d'algunes titulacions** que no sempre ha anat a càrrec del professorat amb més expertesa en aquella disciplina.
- **Manca de confiança** entre professorat ara a departaments diferents, un obstacle per aconseguir les sinergies necessàries per assolir la transversalitat i massa crítica que exigeixen els grans projectes europeus de recerca.
- **Manca de vinculació a departament** de professorat que fins ara ha estat només adscrit a un centre (resolt parcialment).
- **Cessions** de professorat entre departaments (resolt parcialment).
- **Dispersió** de programes de Doctorat entre diverses unitats, en alguns casos (Ciència i Tecnologia Aeroespacial, Computació, Enginyeria Civil, Enginyeria Sísmica i Dinàmica Estructural, Física Computacional i Aplicada, Matemàtica Aplicada, Sostenibilitat, Tecnologia d'Arquitectura i Edificació:

dues terceres parts dels programes dependrien només d'un departament).

### **Problemes pendents.**

- Un de no resoluble que diu "*és molt necessari un canvi d'estructura però a mi que no m'afecti*".
- La representació dels nous departaments als òrgans de govern. Es proposa que la representació al Consell de Govern garanteixi com a mínim un lloc per àmbit.
- Assignació de places i concursos. Ens comprometem a fer una anàlisi de l'estructura fina i necessitats docents i de recerca dels nous departaments (tal i com ja s' ha fet amb les darreres places de lector). D'aquesta anàlisi en resultarà el perfil de les places, perfils que no sempre hauran de ser absolutament oberts, sinó més aviat pròxims a les antigues àrees de coneixement.

En aquest sentit, hem iniciat converses amb la Secretaria d'Universitats i Recerca (SUR) per desenvolupar un pla estratègic a mig termini que ens permeti respondre a les necessitats dels nostres departaments. I tenim confiança en arribar un acord satisfactori.

### **Altres modificacions estructurals pendents.**

- Unificació de les escoles d'enginyeria de Terrassa. Preveiem portar la proposta al Consell de Govern abans de l'estiu.
- Mapa d'ensenyaments. Cal tenir en compte els següents aspectes:
  - La incertesa pel que fa al context legal que provablement no s'aclarirà a curt termini.
  - Els canvis que la Universitat ja ha iniciat (graus de l'ETSETB, màsters de l'ETSAB) i les iniciatives d'anàlisi de la situació que ja s'han definit (taula de directors i degans al gener, grup de treball de la Comissió de Docència del Consell de Govern sobre màsters).

- Que és un debat que s'ha d'articular primordialment amb els centres, però per al qual seria positiu disposar de departaments sòlids i identificats amb les titulacions.

**Proposta d'acord:**

El Claustre Universitari encomana al Consell de Govern que procedeixi a la reforma de l'estructura dels departaments de la UPC prenent com a punt de partida aquest document i amb l'encàrrec de resoldre sobre la base de criteris acadèmics, ateses les unitats afectades, aquells aspectes que es plantegin durant el procés de desenvolupament del nou mapa.

El Claustre Universitari, en les seves reunions ordinàries, serà informat de l'evolució del procés per tal que expressi la seva opinió.

**Abans de la votació.**

Després del debat vull destacar-vos que la proposta que fem des del Consell de Direcció parteix de la nostra obligació de posar les bases per al futur.

Que tot entenen un entorn d'incertesa, sovint de desconfiança, fins i tot de sortida de la zona de confort, us demano que sigueu capaços de prendre la decisió des de la perspectiva d'una universitat que no vol i que no pot ensimismar-se. Una universitat que no es pot basar en estructures estanques, desconfiades les unes de les altres, si vol seguir liderant la formació i la recerca en enginyeria i arquitectura.